

BOSHLANG'ICH TA'LIM JAHON TA'LIM MAKONIDA BOSHLOVCHI MAYDON HISOBLANADI

Cho'liyeva Muxabbat Sayfullayevna

Buxoro uahar 35-maktab boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Аннотация. Мақоллада болалар та'limining boshlang'ich darajasining maktabgacha, maktab va keyingi ta'lim tizimidagi o'rni va ahamiyati belgilanadi, uning sifatiga ta'sir qiluvchi ijobiy va salbiy omillar tahlil qilinadi, yutuqlarni baholash metodikasi, tayyorgarlik darajasini aniqlash mezonlarini tanlash. boshlang'ich maktabda o'qish uchun maktabgacha yoshdagi bolaning. Ma'lumotlar Evropaning turli mamlakatlariga tegishli materiallardan olingan.

Kalitso'zlar: ta'lim, maktabgatayyorgarlik funktsiyasi, maktabgacha bosqich, maktab etukligi, boshlang'ich maktab, yutuqlarni baholash usullari.

Boshlang'ich ta'lim o'rganish, tadqiqot va tajriba ob'ekti sifatida alohida o'rin tutadi; bu bolalik fenomeniga, hayotning qimmatli davriga, bolaning bilishga bo'lgan cheksiz ehtiyojlari davriga tegishli bo'lgan ta'lim maydoni bo'lib, agar erta yoshda yo'qotishlarga yo'l qo'yilsa, keyingi ta'limda butunlay almashtirib bo'lmaydigan bo'lib chiqadi.

Maktabgacha ta'lim muassasalari va umumta'lim maktablari kabi ijtimoiy institutlar tuzilmalariga kiruvchi maktabgacha ta'lim, maktabgacha tayyorgarlik bosqichi va boshlang'ich maktab kontseptual, funktsional va tashkiliy jihatdan bolalarning yosh guruhiga mo'ljallangan (3-12 yosh).

Maktabgacha va maktab ta'limining uzluksizligi, uzluksizligi va integratsiyasiga yo'naltirilgan zamonaviy boshlang'ich ta'limning yaxlit tizimi uning shakllanishi, rivojlanishi va muvaffaqiyati uchun pedagogika sohasidagi nazariyotchilar va amaliyotchilarning oldingi avlodlarining eng boy nazariy merosi va amaliy tajribasiga bog'liq. boshlang'ich ta'limni rivojlantirishga qo'shgan hissasi.

Mamlakatimizda va xorijda boshlang'ich ta'lim sohasidagi zamonaviy muammolarning yaqqol o'xshashligiga qaramasdan, har bir davlat o'zining milliy an'analari, ilmiy salohiyati, iqtisodiy va kadrlar salohiyatiga tayangan holda ularni o'z yo'lida hal qiladi, ta'lim tizimini takomillashtiradi va o'zgartirishlar kiritadi. bu jamiyatdagi o'zgarishlarga mos keladi. Ushbu o'zgarishlarni eng ishonchli aniqlash va ularni o'lchash imkonini beradigan ko'rsatkichlar orasida biz quyidagilarni ta'kidlaymiz:

- Birinchidan, inson taraqqiyoti darajasining integral ko'rsatkichi yoki Inson taraqqiyoti indeksi, unga ko'ra 117 mamlakat uchta guruhga bo'lingan: yuqori (55), o'rta (86) va past (36) darajali rivojlanish;
- Ikkinchidan, Ta'limni rivojlantirish indeksi, ta'limning rivojlanish darajasi va darajasi, uning maqsadlari va sifatini 4 ta ta'lim darajasida:

maktabgacha, boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim bo'yicha mamlakatlar bo'yicha umumiy miqdoriy o'lhovidir.

Kanada, Frantsiya, Germaniya, Italiya, Yaponiya, Buyuk Britaniya va AQSh bilan taqqoslaganda inson salohiyatini baholashga katta qiziqish bildirmoqda. Biroq, hamma mamlakatlar ham to'liq ma'lumot bermaydi, shuning uchun qiyosiy tahlil faqat ma'lumotlari mavjud va ishonchli bo'lganlar ishtirokida amalga oshiriladi.

Maqsadlariga ko'ra, zamonaviy boshlang'ich ta'lim bilim asoslarini yaratishga, bolalarning individual va yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda aqliy, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishiga, o'z-o'zini ijobiy baholashga va maktabda muvaffaqiyatli o'qish uchun mas'uliyatga qaratilgan. o'rta maktabning keyingi bosqichlari.

Zamonaviy boshlang'ich ta'limni rivojlantirishdagi umumiy muammolarning butun blokidan biz quyidagilarni ajratib olamiz:

- mashg'ulotlarni boshlash uchun «to'g'ri» yoshni tanlash;
- bo'lajak birinchi sinf o'quvchisining maktabga tayyorligi mezonlarini aniqlash;
- Maktabgacha va boshlang'ich bosqichlarda takrorlash o'quv natijalarini «darajani oshirish» usuli sifatida;
- bolalarni bog'cha va maktabda moslashtirish muammosini hal qilish yo'llari;
- bolalar bog'chalari va boshlang'ich maktab o'qituvchilari o'rtasidagi hamkorlik shakllari;
- Ijtimoiy-iqtisodiy va pedagogik muammo sifatida "Ta'limda imkoniyatlar tengligi" huquqini amalga oshirishga ta'sir etuvchi omillar.

Mutaxassislar o'rtasida boshlang'ich ta'lim maqsadlarini aniqlash va bolalar uchun ta'limni boshlash uchun «to'g'ri» yoshni tanlash muammosini hal qilishda jiddiy kelishmovchiliklar mavjud bo'lib, ular e'tiborga loyiqdir.

Bolalar ta'limining erta boshlanishi tarafdorlari olimlarning yangi tadqiqotlariga, bolalarni oilada va maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalashning amaliy tajribasiga, lekin birinchi navbatda jamiyatdagi global o'zgarishlarga va ularning bolalar hayotida aks etishiga ishora qilib, turli dalillarni ilgari surdilar. zamonaviy avlod.

Bugungi birinchi sinf o'quvchilarining tashqi ko'rinishi, qiziqishlari va ehtiyojlari o'zgardi. Ular olgan axborot hajmi va darajasi, elektron aloqa vositalariga ega bo'lish bo'yicha o'tgan yillardagi tengdoshlaridan sezilarli darajada oshib ketdi va ta'limga talablar kuchaygan sharoitda yashab kelmoqda. Bu xususiyatlar ilgari befarq bolalikka tegishli bo'lgan vaqtni qisqartirishga olib keldi; erta yoshdagi bolalar uchun ta'limning boshlanishi (3-5 yoshli bolalar); maktabgacha ta'lim muassasalari hisobidan majburiy ta'lim muddatini (9 yildan 13 yilgacha) qisqartirishga urinishlarga.

Ularning ta'kidlashicha, bolalarning qonuniy huquqlariga, bolalikka tegishli vaqtni «qisqartirishga» hujum:

- birinchidan, bolaning yoshini maktabgacha, apriori maktabga yo'naltirilgan deb belgilash, shuningdek, masalan, «o'ynash» yoki «o'sish» emas, balki u uchun «maktabgacha yoshdagi» ijtimoiy mavqeini ta'minlash uchun. («rivojlanayotgan») bola;

- ikkinchidan, bir qator Yevropa mamlakatlarida maktabga tayyorgarlik ko'rish yoshi an'anaviy 6-7 yoshga nisbatan 2 yilga qisqarganligi sababli;

- uchinchidan, 5-6 yoshli bolalar uchun jiddiyroq o'quv yuki tufayli, bu boshlang'ich maktabning bevosita ta'lim vazifalarini maktabgacha ta'lim bosqichiga o'tkazishdir.

Bolaning rivojlanishidagi sezilarli yo'qotishlar har doim va barcha xalqlar tomonidan eng qimmatli sovg'a sifatida e'tirof etilgan bolalar faoliyati sifatida an'anaviy ravishda «bolalar o'yin-kulgisi» ga tegishli bo'lgan vaqtni cheklash yoki haqiqiy qisqartirishga aylanadi. O'qituvchilar bolalarning «bo'sh» vaqtini, ya'ni bolalar o'yinlariga qisqartirishini ta'kidlaydilar va ko'pincha boshlang'ich maktab o'qituvchilari va o'qituvchilarining kasbiy mahorati bolalar bilan o'ynash qobiliyatiga qarab emas, balki ko'proq baholanayotganini tanqid qiladilar. lekin maktab darslariga yaqin darslarni o'tkazish qobiliyati.

Quyidagi dalillar keltiriladi: “O'qish va hatto yozuvchi maktabgacha yoshdagi bola bog'cha bitiruvchisining “namunasi”ga aylanadi”; “Bugungi kunda maktabda bolalarda fan bilimlarini tez shakllantirishga intilib, mazmun va shakllardagi uzviylikni buzgan holda, maktabgacha ta'lim orqali bolaning jadallashuvini, uning “kattaligini” sun'iy ravishda rag'batlantirishga harakat qilinmoqda” [3, 5-bet.].

Olim E.Miller «Bolalar bog'chalaridagi inqiroz» kitobida o'yin faolligini minimal darajaga tushirish natijasida kelib chiqqan Amerika bolalar bog'chalaridagi inqiroz haqida gapiradi.

bolalar bilan o'qituvchilar, bu ularning jismoniy rivojlanishi, sog'lig'i va natijada kelajakda muvaffaqiyatli o'rganishiga tahdid sifatida ko'riladi.

«Nemis maktabi» pedagogik jurnalidagi maqolaning yana bir muallifi zamonaviy nemis bolalar muassasalarida o'qitish hisobiga o'yin faolligini kamaytirish tendentsiyasini «professional amneziya» deb ataydi.

O'yin hisobiga maktabga tayyorgarlik funksiyasining ustunligi ob'ektiv ravishda maktabgacha ta'lim va maktab ta'limi o'rtasida quyidagi vazifalarni bajarish uchun mo'ljallangan maxsus aloqani yaratishga olib keldi:

- bolalarni “teng start”ga erishish uchun tegishli darajadagi tayyorgarlik bilan ta'minlash uchun sharoit yaratish;

- boshlang'ich boshlang'ich bilim, ko'nikma va malakalarni keyinchalik mustahkamlash va boshlang'ich sinflarda davom ettirish uchun ularni “maktab yetukligi” darajasida tayyorlash;

- oiladan yanada tartibga solinadigan muhitga o'tishda yangi

sharoitlarga moslashishga yordam berish.

Turli mamlakatlarda tayyorgarlik bosqichi ularning milliy shakllarida yaratilgan. Qo'shma Shtatlarda maktabgacha ta'lim vazifasini bolalar bog'chalari, maktabgacha ta'lim muassasalari, bolalar bog'chalari yoki «enaga maktablari» amalga oshiradi. Germaniya, Avstriya va Shveysariyada «tayyorgarlik guruhlari yoki sinflari» bolaning maktabga tayyorlik darajasiga qarab bolalar bog'chalari yoki boshlang'ich maktablarda joylashgan. Frantsiyada bolalar va boshlang'ich sinflarni birlashtirishning turli shakllari qo'llaniladi, masalan, 2-5 yoshli bolalar uchun mo'ljallangan «ona maktablari» deb ataladigan bolalar bog'chalari boshlang'ich maktab rejimida ishlaydi. Boshlang'ich maktabning birinchi yili bilan birlashtirilgan bolalar bog'chasining katta guruhi (4-5 yosh) «tayyorgarlik sinfi» dir. Finlyandiyada maktabgacha ta'lim guruhlari 6 yoshli bolalar uchun mo'ljallangan.

Turli mamlakatlarda faoliyat yuritadigan maktabgacha ta'lim muassasalari turlari, maqsadli yo'nalishlari, ta'lim va tarbiya usullari, shu jumladan Dyui, Piaget, Montessori, Frenet, Shtaynerning pedagogik tushunchalariga mos keladigan muqobil ta'lim tizimlari bilan ajralib turadi.

Dunyoning ko'plab mamlakatlarida tarqalishni topgan Waldorf bolalar bog'chalari (R. Shtayner modeli) ta'limning asosiy vazifalarini belgilashda bolaning rivojlanishini sun'iy ravishda tezlashtirishdan va o'rganishni boshlashdan bosh tortgan holda, tabiiy muvofiqlik tamoyilidan kelib chiqadi. maktabga tayyorgarlik ko'rish uchun oldinroq.

Germaniya va Avstriyada tayyorgarlik bosqichi ta'limning o'yin shakllaridan foydalanish, o'qish, yozish, arifmetika, shuningdek, ijtimoiy xulq-atvor ko'nikmalarini keyingi maktabda o'rganish uchun o'rganish (nutq va motor) ko'nikmalarini va qobiliyatlarini rivojlantirish uchun mo'ljallangan.

Shuningdek, bolalar bog'chalari ham bor, ular ba'zi bir asosiy maqsadlarga ustuvorlik beradi, masalan, «teng boshlang'ich» ga erishish (maktabga tayyorgarlik darajasini tenglashtirish jihat); mumkin bo'lgan eng yuqori ta'lim natijalariga yo'naltirish (ta'lim aspekti) yoki ijtimoiy xulq-atvorni tenglashtirishga (tuzatishga) va muayyan sharoitlarga moslashishga (ijtimoiylashtiruvchi jihat). Daniyada shunga o'xshash vazifalar «bepul ta'lim» konsepsiyasi doirasida mustaqillik va mas'uliyatni rivojlantirishga qaratilgan holda amalga oshiriladi, bu milliy ta'lim modeli an'analarning bir qismi bo'lib, bu erda asosiy e'tibor bolaga, uning bolalar jamoasiga, hissiy va ijtimoiy rivojlanishga yo'naltirilganligi.

Uzoq vaqt davomida o'qituvchilar va psixologlar 5-6 yoshdagi bolalarning rivojlanish darajasini va ularning ta'limning boshlanishini aniqlash mezonini o'rganish uchun tabiiy qobiliyat (tayyorlik) deb hisoblashgan. Keyinchalik, bu daraja bolaning maktabga kirishdan oldin egallashi mumkin bo'lgan yoki erishgan bilim va g'oyalar miqdori bilan

«o'Ichandi». Tadqiqot g'oyasi bolalarning atrofdagi voqelik haqidagi «g'oyalar doirasini» o'rganishga va kelajakda birinchi sinf o'quvchilari sifatida ularga qo'yiladigan talablarni aniqlashga qaratilgan edi.

Keyingi nazariy ishlanmalar, shuningdek, maktab amaliyoti shuni ko'rsatdiki, bilimlar hajmi (zaxirasi) (g'oyalar doirasi) va aqliy rivojlanishning umumiy darajasi o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik yo'q, bu orqali bolalarning tayyorgarligini baholash mumkin. maktab. Asosiy mezon atrofdagi voqelikka va kognitiv qobiliyatlarga kognitiv qiziqishlarning rivojlanish darajasi edi.

Maktabgachatarbiyachining muloqot qobiliyatlarini (moslashuvchan fazilatlarini) rivojlantirish va shakllantirish omiliga alohida e'tibor qaratildi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, bolalarning yangi jamoaga moslashish jarayoni va ularning o'zini qulay his qilish jarayoni, ular ko'pincha turli yoshdagi bolalarda ega bo'lgan muloqot qobiliyatlari, bolalar bilan normal muloqot qilish qobiliyati va tayyorgarligiga ega bo'lganda eng yaxshi namoyon bo'ladi.

Boshlang'ich ta'limning turli bosqichlarida maqsad va vazifalarni, ishning tashkiliy shakllari va usullarini yaqinlashtirish, shuningdek, ularning integratsiyalashuv jarayonini tezlashtirish orqali ketma-ket aloqalarni mustahkamlash omili yosh va rivojlanish jihatidan har xil bo'lgan heterojen guruhlarning shakllanishi hisoblanadi. Ular bolalarning umumiy rivojlanishi uchun ham, yangi muhitga moslashish qobiliyati uchun ham bir hil guruhlarga qaraganda amalda samaraliroq ekanligini isbotladi.

O'rganishni boshlash uchun «to'g'ri» yoshni aniqlashdan ko'ra, maktabgacha yoshdagi bolaning boshlang'ich maktabda o'qishga tayyorligi (qobiliyati), «maktab etukligi» mezonlarini tanlash muammosi hal qilinadi.

Hozirgi vaqtda ko'pgina mamlakatlarda tayyorgarlik guruhlari dasturlari bolalarda atrofdagi moddiy dunyoni o'z-o'zini bilish g'oyalari va ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan.

Maktabga tayyorgarlik ko'rsatkichini aniqlashda ustuvorliklar turlicha tanlanadi. Asosiy e'tibor ona tilini o'rganish va nutq qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilishi mumkin.

ko'nikmalar (Avstriya), yoki aql, kuzatuvchanlik, yodlash tezligi, fikrni ifodalashning aniqligi, ijodiy tasavvurni rivojlantirish (Bolgariya)

Bir qator Skandinaviya mamlakatlarida bolalarning kola tilini o'rganish qobiliyati, ularning 1-sinfga kirish davridagi umumiy rivojlanish darajasidan qat'i nazar, o'rganishning o'zi natijasi sifatida qaraladi.

Finlyandiya xalqaro tadqiqotlar (PISA, TIMSS, PIRLS) jarayonida aniqlangan talabalarning muvaffaqiyati (ta'lim sifati) bo'yicha yetakchi davlatlar qatoriga kiradi. Mamlakatda bolalarning maktabga kirishda qobiliyatlarini aniqlashda, shuningdek, «zaif» va «kuchli» ga bo'linishda tabaqalashtirilgan yondashuv tan olinmaydi. Har bir inson, jumladan, rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalar ham qabul qilinadi va

«natijalarning tengligi» ga intiladi.

Shvetsiyada bolalarni qobiliyatlari yoki yutuqlariga qarab farqlash qonun bilan taqiqlangan. Germaniyada, aksincha, qat'iy tabaqalashtirilgan yondashuv va qobiliyatlarga ko'ra tanlash ochiq tanlab olinadi.

Rasmiy belgilarga kelsak, tizimli boshlang'ich ta'lim, masalan, G'arb mamlakatlarida ko'pchilik bolalar 6 yoshdan boshlanadi. Angliyada - 5 yoshda, Finlyandiyada 7 yoshda, Germaniya va Avstriyada - tayyorlik darajasiga qarab 5 yoki 6 yoshda, Frantsiyada 4 yoshda - 5 yil. Boshlang'ich maktablarda o'qish muddati ham har xil: Germaniya, Avstriya, Shveysariyada 4 yil yoki 6 yil, Fransiya 5 yil, AQSH, Angliya, Italiya, Yaponiyada 6 yil.

AQShning bir qator shtatlarida va Kanadaning ba'zi provinsiyalarida boshlang'ich maktab deb ataladigan maktablarda o'qish muddati 8 yil davom etadi. Boshlang'ich maktabni tugatish sanasi - o'quvchilarning turli xil turdagi o'rta maktablarga o'tish (tarqatish) vaqtining ko'rsatkichi, bu «ta'lim imkoniyatlari tengligi» de-fakto huquqini ta'minlash bilan mos keladi yoki mos kelmaydi.

Ikki boshlang'ich daraja o'rtasidagi ketma-ket bog'liqlik shakllarini va Germaniya misolida maktabgacha yoshdagi bolani tayyorgarlik guruhlaridan boshlang'ich maktabga o'tkazish tartibini batafsilroq ko'rib chiqish maqsadga muvofiqdir, chunki ijtimoiy-iqtisodiy omil, aslida, Nemis boshlang'ich ta'limi rivojlanishida bolaning kelib chiqishi omili ustunlik qiladi.

“Deyarli hech bir yuqori rivojlangan mamlakatda ijtimoiy-iqtisodiy omillar maktab yutuqlari va ta'lim imkoniyatlariga Germaniyadagidek ta'sir ko'rsatishi mumkin emas” – G'arb ekspertlari talabalarning xalqaro tadqiqotlari natijalari tahlili asosida shunday ta'rif berishgan. 2000-2015 yillardagi yutuqlar. 1

Germaniyadagi ko'pgina mamlakatlardan farqli o'laroq, nemis tayyorlov guruhlaridagi bolalar bog'chalari va boshlang'ich maktablarining o'quv rejasining an'anaviy shakli va mazmuni «asosiy kompetensiyalar» deb ataladigan, ya'ni umumlashtirilgan ma'lumot va kognitiv materiallar to'plami bilan almashtiriladi. maktabga kirayotganda bolani nimada navigatsiya qilish yoki saralashni bilishi, qila olishi kerak. U 20 dan ortiq sarlavhalarda taqdim etilgan bo'lib, ularda ta'lim va ijtimoiy yo'naltirilgan mavzulardan tashqari, muayyan mavzular («Oila», «Yo'l harakati qoidalari», «Telefon, televizor, kompyuter bilan ishlash» va boshqalar) muhokama qilinadi. «Dastur» nutq, o'qish, yozish va hisoblash ko'nikmalarini rivojlantirish vazifasini qo'yadigan amaliyotga yo'naltirilgan komponent bilan to'ldiriladi.

Rasmiy ravishda, Germaniyada boshlang'ich maktabga kirish uchu boladan quyidagilar talab qilinadi: rasman belgilangan yoshga etishi, sog'lig'i holati, aqliy, hissiy rivojlanishi to'g'risidagi ma'lumotlar, o'z bilim va ko'nikmalarini sinovdan o'tkazishda ko'rsatish qobiliyati (hoyiqligi). u bolalar bog'chasida yoki maktabga tayyorgarlik guruhida

olgan «asosiy vakolatlar» dan.

Maktabgacha ta'lim, majoziy ma'noda, kechagi maktabgacha tarbiyachining vizit kartasi bo'lib, u boshlang'ich maktabga qabul qilinganda, uning «maktab etukligini» test orqali tekshirish bilan birga, maktab direktori, maktab shifokori, o'qituvchisi, tarbiyachi va bolaning ota-onasi.

«Imtihonlar» protsedurasi oxirida maktabga tayyorgarlik darajasini ko'rsatadigan so'rovnoma quyidagi tahrirda to'ldiriladi:

- shubhasiz maktabga tayyor;
- maktabga tayyor, lekin ba'zi shubha va muammolar mavjud;
- tayyorgarlikning pastligi;
- maktabga tayyor emas.

Xuddi shu so'rovnomada o'qituvchilar tomonidan bolaning rivojlanish darajasi to'g'risida xulosa quyidagi shkala bo'yicha qayd etiladi;

- ilg'or rivojlanish;
- rivojlanish darajasi yoshga mos keladi;
- rivojlanishning engil yoki o'rtacha kechikishi;
- rivojlanishning jiddiy kechikishi.

Imtihondan o'tmagan bolalarga tayyorgarlik darajasida yana bir, kamroq ikki yil davomida o'qishni «davom etish» tavsiya etiladi, bu maktabda takrorlashga o'xshaydi. Fanlarni umumiy rivojlanishi yoki qobiliyatlarini nuqtai nazaridan tanlashda bunday «qat'iylik» o'zining rasmiy izohi va asosini, go'yo boshlang'ich maktabning birinchi sinflaridan boshlab doimiy yuqori takrorlanish darajasini pasaytirishga urinishda topadi.

Nemis boshlang'ich maktabida takrorlash muammosiga kelsak, tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, deyarli har beshinchi o'quvchi (taxminan 20%) to'rtta boshlang'ich sinfdan birida dasturni takrorlash uchun kamida bir marta qoladi, shundan taxminan 2 foizi - maktabda. 1-sinfda, 3,3% - 2-sinfda va taxminan 5% - 3-sinfda. Ular maktabga kirishda «kechiktirish» olgan maktabgacha yoshdagi bolaning holatiga o'xshash «yo'qotish» sindromini boshdan kechirishadi.

Nemis mutaxassislarining mulohazalari va rivojlanish darajasining «ko'rsatkichi» bo'yicha birinchi sinf o'quvchilarini tanlash jarayoniga munosabati diqqatga sazovordir:

- maktab bolalar bog'chasining mavjudligi maktabda o'qishga qiynaladiganlardan qutulish tendentsiyasiga yordam beradi;
- kechiktirishni olgan bolalar bolalar bog'chasida davom etmasliklari kerak, boshqa pedagogik echimlar kerak;
- ta'lim tamoyili, unga ko'ra hamma bir vaqtning o'zida va bir xil usullar bilan maqsadga erishishi kerak, qonunga ziddir;
- sinov metodologiyasiga va uning natijalarining xolisligiga asossiz ravishda oshirib berilgan ishonch shubhali;
- maktab 1-sinfga kirganida bolaning qobiliyatini rivojlantirish uchun shart-sharoit yaratish majburiyatini bilishi;

• bolalarning maktabda bilim olish qobiliyatini o'z-o'zini o'rganish natijasi sifatida ko'rish kerak.

Boshlang'ich maktab maktab ta'limi tizimidagi o'ziga xos bosqich bo'lib, u bolalarning intellektual, aqliy, ijtimoiy, jismoniy va axloqiy rivojlanishidagi o'z oldiga qo'yilgan vazifalari, shuningdek, bolalarning aqliy rivojlanishini aniqlashdagi roli tufayli mutaxassislar va siyosatchilar tomonidan yuqori maqom va e'tiborga loyiqdir. ularning keyingi ta'lim yo'llari .. Bu "sozlama" Germaniyaning PISA (2000) akademik yutuqlarini xalqaro o'rganishda nemis talabalarining past natijalari e'lon qilingandan keyin chaqirilgan "Ta'lim forumi"ning eng muhim qarorlarida o'z aksini topdi.

Nemis boshlang'ich maktabi asosan 4 yillik. U o'zining ta'lim maqsadlarini quyidagicha belgilaydi:

- "Bolani o'yin doirasidan o'quv muhitiga kiritish;
- uni ta'lim faoliyati bilan tanishtirish;
- bolaning tabiiy o'sishini rag'batlantirish va bolalarning jismoniy, intellektual, estetik va ma'naviy kuchlarini rivojlantirish;
- bola ta'limning keyingi bosqichida tayanishi mumkin bo'lgan zarur bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirish".

Maktabgacha va boshlang'ich bosqich o'rtasidagi izchil bog'liqlik, ayniqsa, maktabning boshlang'ich sinflarida ta'lim mazmunida ham, «tashkiliy» jihatdan ham aniq namoyon bo'ladi: «o'qituvchi va o'quvchi» munosabatlarida, ta'lim muvaffaqiyatini va bolalarning xatti-harakatlarini baholash turlari, 3-sinf gacha fan o'qituvchilarining yo'qligi, sinfning «yarim uy» dizaynida (dizaynida), ota-onalar uyi bilan yaqin aloqada va h.k.

Boshlang'ich maktablarning o'quv dasturlari (1, 2-jadvallar) ham mustaqil fanlar (ona tili, vatanshunoslik, chet tili, din) hamda integratsiyalashgan fanlarni (atrofimizdagi olam, atrofimizdagi olam yoki tabiatshunoslik, ijtimoiy fanlar haqidagi amaliy bilimlar) o'z ichiga oladi. , bu gumanitar fanlar ob'ektlari bilan birgalikda dunyoqarashning asoslarini qo'yadi.

Ta'lim mazmuniga kiritilgan gumanitar bilimlar (tarix, geografiya, ijtimoiy fanlar), shuningdek, badiiy, jismoniy rivojlanish va mehnat ta'limi (san'at, musiqa, sport, mehnat) maktab o'quvchilarini jahon va milliy qadriyatlar bilan tanishtirishga, nemis tilini hurmat qilishga yo'naltiradi. xalq, uning madaniyati, ona tili, ona tabiati, milliy tarixi, buyuk nomlari va xalq qahramonlari. Boshlang'ich maktabning yuqori sinflarida matematika, tabiiy fanlar (biologiya, fizika, texnologiya) fanlari ilmiy-texnik bilimlarning asoslarini beradi.

Yangi standartlarning joriy etilishi bilan o'qitishning kompetensiyaviy tamoyilini joriy etish, o'qitishning yangi usullarini qo'llash, turli darajadagi boshqaruv organlari tomonidan mehnat natijalarini nazorat qilish hisobiga o'qituvchi qo'shimcha kasbiy yuklamalarga ega bo'ldi.

Maktab pedagog kadrlarini kasbiy tayyorlash tizimini takomillashtirishning muhim omili nisbatan yaqinda pedagogika

instituti, pedagogika kollejlari va pedagogika kollejlari kabi ta'lim muassasalarining keng tarmog'ida tahsil olgan turli toifadagi o'qituvchilarning universitet ta'limiga o'tkazilishi muhim omil bo'ldi. pedagogika maktablari.

So'nggi o'n yilliklardagi barcha o'zgarishlar ta'lim tizimini optimallashtirish va uning sifatini oshirishga qaratilgan bo'lsa, quyidagi muammolar mavjud:

1) ta'limni rag'batlantirish tamoyilini almashtirish, o'quvchilarni qobiliyatlari va faoliyatiga qarab tanlash tamoyilini saqlash;

2) takrorlashning yuqori darajasi, o'rtacha 5-6%;

3) maktablarni tamomlaganlik to'g'risidagi guvohnoma ololmagan "bitiruvchilar" sonining ko'payishi (nemis talabalari orasida 8,2% va chet el fuqarolari bolalari orasida 19,5%) [5, b. 142].

Shunday qilib, boshlang'ich ta'limni rivojlantirish va uning sifat jihatidan o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan asosiy omillar:

- maktabgacha ta'lim muassasalarini bepul maktabgacha ta'minlash funksiyasi va bunday tashkilotlarga bormaydigan bolalarni maktabgacha ta'lim shakllari bilan qamrab olishni kengaytirish;

- ertangi birinchi sinf o'quvchisini qobiliyat bo'yicha tanlash usuli sifatida test yoki imtihonlardan bosh tortish;

- bolalarning ta'lim olishda nafaqat teng imkoniyatlar, balki teng natijalarga erishish huquqini amalga oshirish;

- bolalarning yangi muhitga moslashishi va muvaffaqiyatli o'qishi manfaatlari yo'lida bolalar bog'chalari va boshlang'ich maktab o'qituvchilarining hamkorligi (ishbilarmonlik aloqalari);

- nazorat tizimini mustahkamlash va uning samaradorligini oshirish omili sifatida barcha darajadagi talabalarning yutuqlarini xalqaro, milliy va mintaqaviy tadqiqotlarda ishtirok etish;

- boshlang'ich ta'lim muassasalarini ta'lim sifatini pedagogik o'lchashning zamonaviy usullari bilan ilmiy-metodik ta'minlash.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Naydenova, N. N. Ta'lim sifatini baholashda xalqaro tadqiqotlarning ijtimoiy-pedagogik omillari [Matn] / N. N. Naydenova. - M.: IET nashriyot markazi, 2012. - 257 b.

2. Lebedeva, S. A. Bolalar o'yinlari muammosi [Matn] / S. A. Lebedeva // Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim va mutaxassislar tayyorlashning dolzarb muammolari: Butunrossiya materiallari. sirdan ped. konf. - Kirov, 2008. - Nashr. 3. - S. 78.

3. Kamenskaya, V. G. Sog'liqni saqlashning aksiologik paradigmasi: Rossiya ta'limi to'g'risida [Matn] / V. G. Kamenskaya, S. A. Kotova // Vestn. ped. un-ta im. A. I. Gertsen. - 2007. - No 6. - S. 43-47.

4. Miller, E. Bolalar bog'chasidagi inqiroz: nima uchun bolalar maktabda o'ynashlari kerak [Tekst] / E. Miller, J. Almon. - College Park, MD: Bolalik uchun ittifoq, 2009. - 72 p.

5. Fan va siyosat o'rtasidagi umumiylik [Matn] // Nemis maktabi. -2006 yil. - 98-jild, H. 2. - B. 142.

6. Chet elda maktabgacha ta'lim va boshlang'ich ta'limni integratsiyalash tajribasi [Matn]: Sat. ilmiy tr. / koll. muallif: A. K. Savina [va boshqalar]. - M.: IET nashriyot markazi, 2013 yil.- 326 b.

7. Zagvozhkin, V. K. Finlyandiya ta'lim tizimi: samarali islohotlar modeli [Matn] / V. K. Zagvozhkin. - M., 2008 yil.

8. Bojovich, L. I. Bolalikda shaxs va uning shakllanishi [Matn] / L. I. Bojovich. - M.: Ma'rifat, 1968 yil.

9. Beranek, W. Erta yordamga e'tibor qaratish [matn] / W. Beranek, W. Weidinger // Ta'lim va o'qitish. - Vena, 2005. - Yo'q. 9/10 - 806-bet.

10. Zlateva, S. Bolalarning maktabga intellektual tayyorgarligini o'rganish [Matn] / S. Zlateva // Maktabgacha ta'lim. - Sofiya, 2008. - Yil 56, №. 3. - 39-bet.

11. Pisareva, L. I. Maktabgacha yoshdagi bolalarni «maktab etukligiga» erishish uchun tayyorlash [Matn] / L. I. Pisareva // Maktabgacha ta'lim. - 2012. - No 11. - S. 116-121.

12. Barth, K. Maktabgacha va boshlang'ich maktabda erta o'rganishdagi nuqsonlarni aniqlash [Matn] / K. Barth. - Myunxen, Bazel, 1997 yil.

13. Pisareva, L. I. Germaniyada talabalarning ta'lim yutuqlarini baholash. Ta'lim standartlari kontekstida xorijdagi maktablarda o'quvchilarning ta'lim muvaffaqiyatini baholash [Matn] / ed. V. A. Myasnikova, N. M. Voskresenskaya. - M.: Rossiya ta'lim akademiyasining pedagogika nazariyasi va tarixi instituti, 2005. - 172 p.

14. Dobert, H. Der Schule o'quv dasturi [Matn] / H. Dobert. - Frankfurt/Mayn, 1995 yil.

15. Ta'lim sifatini baholashning Butunrossiya tizimida yagona davlat imtihoni [Matn]: [konferentsiyaning tahliliy ma'ruzasidan parchalar] / «Ta'lim sifatini baholash tizimidagi milliy imtihonlar», 3-xalqaro konferentsiya (Moskva, 2005) // Milliy ta'lim. - 2006. - No 2. - S. 7-17.